

האליזכרה

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (כח)

כט' כסלו תשפ"ג 1455 (שנה כח')

פרשת מקץ - שבת ר"ז וזנוכה

"יתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה" (מא, מוה)

למה קראו לאשתו של יוסף אסנת?

באר ה"חזיקוני": אסנת לשון סנה, שהיתה מתחבאת בסנה, בין הקוצים כדי שלא יטמאו אותה. שהיתה נדקרת ונפצעת מן הקוצים ואומרת: "ריבונו של עולם, הושלכתי למצרים, ערוות הארץ וכדי להינצל מטומאת מצרים מצאתי פתרון מקורי- להתחבא בתוך הקוצים, איש לא יעלה בדעתו לחפש אותי במקום הזה..." , אמר לה הקב"ה: "את מוכנה להיפצע ולהידקר כדי שלא יטמאו אותך הערלים, חייך שתזכי להינשא לאיש צדיק, ותזכי להיות אימם של שני שבטים, אפרים ומנשה.

"ואל עדי יתן לכם רזומים לפני האישי" (מג, יד)

ולכאורה היה צריך יעקב לומר "יתן עליכם רחמים", אם כן למה אמר "יתן לכם רחמים"?

מבאר רבי משה מאוז'רוב: הרוצה שירחמו עליו משמים צריך תחילה שיהיה הוא עצמו רחמן בבחינת: "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו משמים" (גמ' בבא מציעא פה).

אף יעקב אבינו איחל זאת לבניו שיזכו להיות רחמנים וממלא ירחמו עליהם מן השמים...

ללמדנו שהרוצה לזכות לישועה בבריאיות, פרנסה, זיווגים... יתחסד עם בניו של הקב"ה ומידה כנגד מידה כן ינהג עימו הקב"ה ויזכה להיושע...

שבת ראש זודש וזנוכה

הוצאת ס"ת וקריאה - מוציאים שלשה ספרי תורה: בספר ראשון - קוראים 6 עולים בפרשת השבוע.

בספר השני - "השביעי" קורא בפרשת ראש חודש [מתחילים מן הפסוק "וביום השבת"]. **בספר השלישי** -

"המפטיר" קורא קריאת חנוכה. (שו"ע סי' תרפד ס"ג). [אפילו במקרה שיש ספר תורה אחת וגוללים אותו מקריאה

לקריאה אומרים את הקדישים המזכרים להלן (ילקוט יוסף לרש"י צ יצחק יוסף ח"ב סי' קמד ס"ה ושכן דעת רש"י צ מר"ן עובדיה

יוסף, הרה"ג מר"ן בן ציון אבא שאול בשו"ת אור לציון ח"ב פ"מה ס"נד, דברי בנייהו לגר"ב דיין ח"יט ס"טו, מקוה מים לגר"מ מלכה ח"ג

סי' ה) **ולעניין אמירת קדיש :**

ספרים: אומרים "חצי קדיש" אחרי קריאת ספר תורה שני ו"חצי קדיש" אחרי ספר תורה שלישי (כה"ח שם

ס"ק יט). ואם עלו בספר תורה ראשון "מוספים" [היינו עולה אחד או יותר נוסף על 6 שעלן], אומר

"חצי קדיש" גם אחרי קריאת ספר תורה ראשון (ילקוט יוסף חנוכה עג) עמ' תרלה).

אשכנזים: אומרים "חצי קדיש" אחד אחרי קריאת ספר תורה שני (ויניחו לידו את ס"ת שלישי לפני הקדיש) עבור

3 ספרי תורה. (משנ"ב ס"ק ט, כה"ח ס"ק יט).

ההפטרה - של חנוכה הינה "רוני ושמחי" (שו"ע שם), ופסוק ראשון ואחרון מה"שמים כסאי" [ההפטרה של

ראש חודש] וכן פסוק ראשון ואחרון של "מחר החודש" [הפטרה של ראש חודש שחל ביום ראשון] (ילקו"י שם).

בברכת המזון - מוסיפים "רצה והחליצנו" - על שבת, "יעלה ויבוא" - על ראש חודש (משו"ע סי' קפח ס"ה), על

הניסים - על חנוכה (שו"ע סי' תרפב ס"א).

כשמתעסקים בחושך לא רואים את האור

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * **לא לעיין בזמן תפילה** * שקיעה 4:42-4:46 * סוף זמן ק"ש 8:37-8:40

יציאת שבת: 5:44

יציאת שבת: 5:14

כניסת שבת: 4:22

סיפור "פשוט" של שלום בית! (הרב מרדכי רוט)

היה זה לפני כשנה, פגשתי יהודי יקר שסיפר לי בכאב רב: "תקשיב מרדכי, אני סובל כבר שנים אבל הגעתי למצב שאני לא יכול כבר לסבול, הגיעו מים עד נפש! אני נשוי זה שבע עשרה וחצי שנים, יש לנו ב'ה חמישה ילדים טובים ומתוקים, אשתי עקרת בית ואני מפרנס יחידי. אני עובד קשה משעות הבוקר המוקדמות ועד מאוחר כדי לפרנס את משפחתי, ואני חושב ששבע עשרה שנים היו מספיקים לי די והותר עם אשתי.

יש דברים אצל אשתי שאני כבר לא יכול יותר לספוג אותם, אני לא יכול לחיות איתם יותר.

הם מפריעים לי, משגעים אותי וכמה שניסיתי למצוא לכך פתרון לא מצאתי.

אשתי לא משתנה! פשוט לא משתנה! נשארתי אותו הדבר. לא שנה אחת, לא שנתיים, ולא שלוש, שבע עשרה שנים הספיקו לי, אני רוצה 'להיפרד' וזהו. תעזור לי 'להיפרד' בצורה טובה מבלי שאני אסבול מכך אחרי זה". שאלתי אותו: "תגיד לי, מה כ"כ מפריע לך אצל אשתך שאתה רוצה בגלל זה 'להיפרד', אם יותר קל לך אתה יכול גם לכתוב את הדברים".

"אני לא צריך לכתוב אותם זה מסודר לי בראש, אני יודע אותם היטב".

והוא התחיל למנות: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים – "היא בלגניסטית, לא אחראית, מפריע לי הגובה שלה! (מה הקשר, ראית לפני החתונה) ועוד משהו, היא פשוט לא נקייה בלשון המעטה ואני אדם אססטי מאוד ונקי. כמה שאמרתי, ועוד יותר מכך כמה ששתקתי, אבל אין שום שינוי.

שאלתי אותו: "תגיד לי, האם יש לאשתך גם דברים טובים או שהיא רק רעה?".

"תקשיב, יש לה בקושי דברים טובים, הדברים האלו כל כך מפריעים לי שגם אם אני אסתכל על הדברים הטובים שיש לה לא ישנה לי, לא ירגש אותי ולא יספק אותי".

הייתה לי שיחה ארוכה איתו. רציתי לשמוע על העבר שלו, על התחבטויות הנפש שלו, על החיים שלו, ולאחר מחשבה הבנתי מהי בדיוק ההתמודדות שלו.

נתתי לו דף ועט ושאלתי אותו: "האם אתה יכול לכתוב פה עשרים דברים טובים על אשתך?".

"אני מכיר את הטכניקות הללו", אמר, "ואמרתי לך כבר שגם אם ישנם דברים טובים זה לא ישנה לי כלום". "תנסה בכל זאת", אמרתי לו, ואף ניסיתי לעזור לו: "אולי אשתך מכינה לך כל יום ארוחה חמה, אולי יש לך בגדים מגוונים בארון". "היא מכינה אוכל טרי רק שלוש פעמים בשבוע", ענה, "וגם זה אוכל לא מושקע - סתם זורקת תבלינים ושמה בתנור".

"אני יודע שמפריע לך שהיא לא מכינה לך אוכל מספיק בטעם שלך, אבל האם אתה יכול להסתכל כרגע על מה היא כן עושה לך טוב, גם אם זה טוב חלקי, זה שיש לך שלוש פעמים בשבוע אוכל מסודר חם וטרי ומוגש באהבה".

הוא המשיך להתעקש איתי, אבל אני חזרתי על שלי: "האם אתה יכול להסתכל כרגע רק בטוב שיש בה, תנסה בבקשה עוד קצת". לאחר חמש דקות הוא מצא עוד שני דברים ואז הייתי צריך שוב לעזור לו. "אולי אשתך גם מחמיאה לך?", והוא שוב מתחיל לרחם על עצמו: "היא מחמיאה רק כשיש לה מצב רוח טוב וזה בדרך כלל לא קורה כשאני צריך את זה".

אמרתי: "כרגע נתמקד, רק בחיובי ובטוב אחרי זה נסתכל על השחור, מבטיח לך. בוא ננסה יחד לצאת מהחלק הזה שמחפש את הלא טוב, בוא ננסה לכמה רגעים לצאת מחוץ לתמונה הזו ובאמת להסתכל מה יש בה טוב ומה כן מאיר". לקחנו לנו זמן ולאחר ארבעים דקות הגענו בעזרת השם לעשרים דברים טובים ומיוחדים שיש בה. "תנשום עשר נשימות, תרפה את הגוף שלך, תסגור את העיניים ותשחרר את הגוף", לאחר מספר דקות אמרתי לו שיפתח את העיניים לאט.

"קח את הדף, תקרא אותו ותנסה למשך שלוש דקות להתבונן בדברים הטובים שכתבת על אשתך.

תיכנס לתוך הדברים, תתבונן בהם, כמו להבדיל כשאתה מתפלל אתה מכוון את פירוש המילים, אתה מתעמק בהם מנסה להתחבר למילים, כך תנסה להתחבר לכל העשרים דברים הטובים שכתבת על אשתך, תדמיין את זה, תרגיש את זה, תרגיש איך שזה ממלא את כל הנפש והנשמה שלך".

הוא עשה את זה ולאחר דקה הוא זרק את הדף על השולחן, ממש היה לו קושי להתחבר, השלילי היה

חזק מדי. לאחר שעשינו שוב הרפיה יותר חזקה, הוא הצליח להתבונן ארבע דקות על הדף שהוא כתב. "אחרי שהתבוננת וניסית להתחבר, האם אתה מרגיש את אותה עוצמת ריחוק מאשתך, הכעס עליה, הרצון 'להיפרד' ממנה או שמא ירד במשהו?".

הוא הסתכל בעיניי ואמר בשקט: "כן, אני מרגיש ששלושים אחוז מתחושות הכעס שככו".

הסברתי לו שאני מסכים שמפריעים לו דברים אצל אשתו ואפילו מפריעים מאוד. וגם יכול להיות שהיא צריכה לעבור טיפול בדברים האלו שמפריעים לו, אבל אתה יודע מה הביא אותך למצב שלך שאתה רוצה ל'היפרד'? זה בגלל שמרוב שהתעסקת בחושך שיש בה, אני לא הייתי קורא לזה חושך אלא דברים שמפריעים לך, אתה לא יכולת לראות בכלל את האור.

יש אנשים שמרוב שהם מתעסקים בשלילי שיש בכן הזוג אז מגיע מצב שהם לא יכולים לראות ולהרגיש בכן הזוג שלהם משהו טוב, משהו שהוא עושה להם טוב, כי הם עסוקים רק ברע.

גם אם תהיה לך האישה הכי טובה ותגיד לעצמך כל יום שוב ושוב מספר דברים לא טובים שיש בה, אתה לא תוכל להתקרב לבת הזוג שלך, כבר לאחר חודש ייעלמו הדברים הטובים ברוח ויישאר רק החושך ומה שמפריד ומה שמחבר ביניהם פשוט ייעלם.

כאשר אתה מסתכל על הרע אתה מגיע למצב שאין שום תקווה ואור בחיים שלך, אתה פשוט מתנתק מאשתך ולא מרגיש שום קשר אישי טוב כלפיה כי אתה עסוק רק ברע. זה כמו ארס של נחש שמתפשט בכל הגוף של האדם עד שהוא גורם לו למות רח"ל.

עובדה שבתחילת השיחה בקושי הצלחת לכתוב דבר טוב או שניים כלפיה ולא היית מסוגל לחשוב על הטוב שבה כי ישר העברת ביקורת גם על כל דבר טוב. זה הראה שאתה רק בשלילי. בוא תנסה בכל יום להתחבר לדברים הטובים שיש לאשתך וכל יום תוסיף עוד משהו טוב עליה ותתבונן בזה. תגיד אותם לעצמך, תגיד את זה לאשתך".

שאלתי אותו: "תהיה כנה, מתי בפעם האחרונה החמאת מחמאה טובה לאשתך?", "לא הייתי מסוגל, הרגשתי נתק ממנה, לא ראיתי כלל טוב, ראיתי רק את הדברים שמפריעים לי", השיב.

"זה בדיוק העניין, תתחיל גם להחמיא לאשתך, פתאום אתה תראה שמהו משתנה במזג האוויר. הדברים שמפריעים לא בטוח שישתנו, אלא לאט לאט אתה כבר לא תרגיש אותם, אתה תרגיש יותר ויותר את האור והטוב שיש באשתך. ואז אתה תתחיל להיות ולא תגיע למצב שאתה נמצא בו היום. תהליך חשיבה שכזה לא מביא לשינוי תוך יום, לוקח זמן לשנות לסגנון חשיבה אחר, אבל זה שווה הכול כי אחרי זה אתה יוצא מאפלה לאורה. ועוד משהו קטן - אם רוצים לשנות משהו אז זה רק בדרך החיובית ובאור שאתה מאיר עליו, בוא תנסה את הדרך הזו".

ואכן למרות שהיה לו קשה הוא ניסה וניסה, נכשל ושוב ניסה, ולאחר תקופה של חצי שנה אני יכול להגיד לכם בס"ד שהוא חי חיים טובים עם אשתו. עדיין מפריעים לו קצת הדברים אצל אשתו אבל הוא התחיל לחיות, הוא התחיל לראות גם אור אצלה ושרואים אור אז החושך נעלם לאט לאט כי מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך... הלוואי שנזכה לראות את האור והטוב שיש בעצמנו ובאחרים.

הלכות נישואין [טז]

פינת ההלכה

ימי שבע ברכות [ד]

א. משה רבינו תיקן שבעת ימי משתה ושמחה לחתן וכלה (הרמב"ם סופטים הל' אצל פ"א

הל' א) הכוללים שעל החתן לאכול ולשתות ולשמוח אם כלתו בימים אלו [חלק א'] (ש"ע אבה"ע סי' סד ס"א) וכשמברכים "שבע ברכות" בסעודות שעושים בימים אלו [חלק ב'] (ש"ע אבה"ע סי' סב ס"ה) .

חלק שני

ב. מברכים "שבע ברכות" אחרי כל סעודה וסעודה שעושים בימים אלו (ש"ע אבה"ע סי' סב ס"ה) ואין חיוב לעשותם, מ"מ מצוה מן המובחר שיעשו סעודות בימים אלו כדי להתחייב ב"שבע ברכות" (ש"ת רב פעלים לנא"ח ח"ד אבה"ע שאלה ו, ילקו"י שובע שמוחת ח"א נישואין פ"ז ס"א).

ג. מספר ימי "שבע ברכות" הוא בד"כ שבעה ימים (ש"ע אבה"ע סי' סב ס"ו). חוץ מגרוש או אלמן שנשאו אלמנה או גרושה יש להם יום אחד ל"שבע ברכות" (ש"ע סי' ס"ו, הנישואין כהלכה לגר"מ כהן ס"יד) .

ד. ישנם מס' תנאים שצריכים להתקיים כדי שיוכלו לברך "שבע ברכות" בסעודות שעושים לכבוד החתן וכלה:

(1) שיהיו מעט מהאורחים בסעודה "פנים חדשות" (ש"ע סי' סג ס"ו, זכ"ח שופטים ז"א ס"טו).

(2) שהסעודה הינה סעודה עם לחם ומצויים בה עשרה אנשים כולל החתן (ש"ע סי' סג ס"ד).

(3) מיקום הסעודה: לספרדים: דווקא בבית החתן ולא בבית אחר (ש"ע סי' סג ס"ה).

לאשכנזים: אפשר לעשות את הסעודה בכל מקום (ע"פ טורי זהב ס"ק ז זנו"כ ס).

ה. (1) "פנים חדשות" – שהינו מהתנאים שיוכלו לברך "שבע ברכות" ופירושו שיהיו חלק מאורחים

שלא נכחו בשום סעודה מהסעודות שנעשו לחתן והכלה עד כה (בית חתנים לגר"מ פניני ח"ב פ"טו ס"ב).

לספרדים: שיהיו 2 אורחים[בנים מעל גיל 13] ל- "פנים חדשות" (זכ"ח ז"א ש"א שופטים ס"טו, ולקו"י פ"ז ס"ו).

לאשכנזים: די באורח[כנ"ל] אחד של "פנים חדשות" (נטעי גבריאל לגר"ג ליננער נישואין ח"ב פ"ד ס"ג).

ו. אורחים שהיו בשעת החופה והברכות ולא היו בסעודת החתונה (ש"ע ס"ז), או היו ולא אכלו (ש"ע

ס"ט, ולקו"י פ"ז ס"ו, נישואין כהלכה ואגדה עמ' 257), ואפילו אם טעמו שם קצת נחשב שלא אכלו (בכ"ת

חתנים פ"טו ס"יג זקס מר"ן בן זיון אצל שאלו) ונחשבים עדיין "פנים חדשות" (ס).

אך אם השתתף בכל הסעודה ורק לא אכל פת- אין לו כבר דין של "פנים חדשות" (נישואין כהלכה סי' כ"א

ס"ק טו).

ז. אורחים שהגיעו אחרי החופה (ולא שמעו ברכות הנישואין) והשתתפו בסעודת החתונה ואפילו

אכלו פת עדיין נחשבים "פנים חדשות" לימים הבאים (ולקו"י פ"ז ס"ו), [אלא אם כן השתתפו ב"שבע

ברכות" שלאחר ברכת המזון של החתונה שאז אינם יכולים להוות "פנים חדשות"] (ס).

ח. (3) מיקום הסעודה- מיקום "שבע ברכות" כדי שיהיה אפשר לברך "שבע ברכות":

לאשכנזים: אפשר לעשות את "שבע ברכות" בכל בית שרוצים (ע"פ ט"ז אה"ע סי' סג ס"ק יז, ערוך

השולחן אה"ע סי' סג ס"ו, נטעי גבריאל נישואין ח"ב פ"ק ס"ב, מנחת סלמה לגר"ש זלמן אויערבאך ח"ג סי' קג אות כ)

הטעם: יש מהראשונים שפוסקים שאפשר לברך "שבע ברכות" בכל מקום, ועוד כתב ה"ט"ז גם אלה שסוברים שאפשר

לברך "שבע ברכות" בבית החתן בלבד, לא התכוונו אלא לפי מה שנהגו בעבר לקיים את כל ימי המשתה בבית החתן,

במקום שבו היו החתן וכלה ישנים ושמחים, באותו מקום היו עורכים את הסעודות ומברכים "שבע ברכות" ואם היו

צריכים לצאת מבתם היה בכך פגם בשמחתם וכבודם, אבל כיום מנהג זה התבטל מתוך שהשתנתה צורת החיים

והשמחה היא בכל מקום שעורכים סעודה לכבודם במקום מרווח (פניני ההלכה ס).

לספרדים: דווקא בבית שגרים בו החתן וכלה בלבד. (שולחן ערוך מר"ן רבי יוסף קארו אה"ע סי' סג ס"ה,

מר"ן ראש הישיבת פורת יוסף לפניס הגאון עזרא עטיה הוצ' זילקו"י שזבע שמחות פ"ז ס"ק ו, מר"ן הגאון בן זיון אבא

שאול הוצ' זבית חתנים פ"ד ס"ק א, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף, מר"ן הרש"ל יצחק יוסף הוצ' זשזבע שמחות ס"ט וס"ט

יח"ד ח"ז סי' קל, מר"ן הרב מרדכי אליהו, הרב עזרא בצרי הוצ' זירחון האולר חלק מג עמ' רכה, נישואין כהלכה לגר"מ כהן

סי' כ"א ס"ל, בית חתנים לגר"מ פניני פ"ד ס"ב, וכן נהגו בבבל(עירק) ועוד). – וכן פסק מר"ן הרש"ל עובדיה

יוסף זצוק"ל. הטעם: שחתן וכלה מתכבדים ושמחים כאשר באים אל ביתם לשמחם (פניני ההלכה ס).

[אמנם חלק מהפוסקים הספרדיים מסכימים להסברו של ה"ט"ז בש"ע שיש בין זמנם לזמננו וסוברים

שאפשר לברך "שבע ברכות" בכל מקום שעושים את הסעודה אפילו שלא בבית החתן (הגאון משה לוי זכ"ס

זכ"ס ח"ד פ"ה ס"ג, הרה"ג מאיר מאזוז ראש ישיבת כסא רחמים וכן נהג הרב כלפון מגריצה הוצ' זבית כהונה וכן נהגו

יהודים בתוניס וג'ירבא וכן נהגו היהודים בתימן ושכן כתב הרה"ג יצחק ראצבי זש"ע המקולל אה"ע ח"ז סי' רז ס"לז שכן

נהגו התמנים וכן הביא הרב מארי יחיא צלאח הנקרא מהר"ץ מרבני תימן בתימן זש"ע על הקהילות מרוקו זש"ע ש"ט ש"ט

ומגן ח"ג ח"א אה"ע סי' כ"ז-כה, וכן המהג באיזמיר שבטורקיה וליורנו שבאיטליה וכן קהילות בלוב ומצרים ונראה

שמנהג קדמון זה היה נפוץ בקהילות הספרדים כאמור הוצ' זירחון האולר חלק מ"ג עמ' רכו ריכזו כל המקורות).

ט. אם החתן אשכנזי והכלה ספרדייה או להיפך הקובע הוא מוצא החתן היינו אם החתן אשכנזי

מברכים "שבע ברכות" בכל מקום ואם החתן ספרדי מברכים "שבע ברכות" רק בבית החתן (בית

חתנים פ"ד ס"א, הנישואין כהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 262).

י. כתב הרש"ל יצחק יוסף בילקוט יוסף- אשכנזי המשתתף בסעודת חתן וכלה ספרדיים שלא

בבית החתן, וכיבדוהו לברך "שבע ברכות", טוב שלא יברך כן אע"פ שמנהג האשכנזים כן, מכל

מקום מאחר והחתן ספרדי יש ללכת אחר מנהג החתן. ומיהו המברך אין מוחים בידו, ובפרט אם

האשכנזי המברך הוא אחד הרבנים שהחתן למד אצלם בישיבה.

ואם עברו ובירכו "שבע ברכות" גם שלא בבית החתן יש לענות "אמן" אחר הברכות דמאחר ויש

כאן צדדים, שמועיל לעניין ענית אמן, אבל לא לעניין לברך (ולקו"י פ"ז ס"ג).

למפרישי תרומות ומעשרות: השנה היא שנת מעשר שני

נפתח כולל אברכים באשדוד ללימוד דיינות המעוניינים יפנו לרב ציון 052-7140481

ראוי לקבוע את זמן מנחה ביום יום שישי זה (ערב שבת פר' מקץ) בצהריים בגלל הדלקת נרות

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com